

Samovražda – niekedy jediné východisko

Práve som sa „prehrýzla“ článkom od Moniky „A čo takto samovražda?“, ale aj kompletne celou diskusiou k článku, k dnešnému dňu, t.j. 3.7.2005 tam bolo 42 príspevkov. Ani zd'aleka k tejto téme neviem doložiť toľko rôznych faktov z dejín alebo citácií z kníh menšinového žánru. Bez urážky. Tento môj článok by snád' mohol byť iba príspevkom do diskusie, aj keď ho zdanlivo od diskusie oddeľujem. Možno ma Monika len vyprovokovala k ďalším úvahám, ktoré možno so samovraždou priamo nesúvisia.

Téma samovraždy je veľmi ťažká, zdanlivo bez konca, ťahajúca sa doslova a dopísmena storočiami. Nikto z nás, ktorí o nej začneme polemizovať s ostatnými ľuďmi v podstate neuspějeme. Asi je to jedna z mála tém, na ktoré sa veľmi ťažko hľadá odpoveď alebo spoločný názor, pohľad, riešenie. Možno závidíme Holanďanom, že oni si už túto dilemu poriešili. Majú zákonom ošetrenú eutanáziu, človek sa tam relatívne slobodne môže rozhodnúť, že chce umrieť, ak ho už kvôli vážnych chorobám a žalosnému stavu tela nebaví život. V diskusii padol tiež názor, že by sa to mohlo zneužívať, ak by bola eutanázia bežnou, dostupnou metódou odchodu z tohto sveta. Jeden príklad za všetkých už spomenuté majetky a bohatstvo chorého. V rodine, ak sa jedná o majetky, peniaze, čokoľvek, čo zabezpečí pohodlný život pozostalým, vtedy sa aj z príbuzných môžu stať hyeny. To by mohol byť jeden z mnohých dôvodov, kedy by bola/mohla byť eutanázia zneužívaná. Zase „nehladkajme sa“, že sme o takýchto prípadoch nepočuli. Keď ešte za života a plného vedomia ťažko (aj smrteľne) chorého člena rodiny, avšak za jeho chrbtom sa ostatní príbuzní už-už dohadujú, kto si čo vezme, kto komu čo vyplatí a vymení a podobne. Horší prípad je, ak sa umierajúci člen rodiny o týchto zákulisných ťahoch dozvie. Vtedy citlivý jedinec možno ani nechce a nemá prečo zotrvať medzi takýmito pokrytcami. Stať sa môže aj to, že príbuzní nechajú „vyhlásiť“ svojho zomierajúceho príbuzného za nespôsobilého o sebe rozhodovať (trebárs aj v prípade eutanázie), nechajú si to potvrdiť psychiatrom. Papier znesie veľa. Možno si niekto pomyslí, že pozerám veľmi divoké filmy a možno mi niekto dá za pravdu. Stať sa naozaj môže hocičo. Preto sa zneužitie absolútne vylúčiť nedá.

Na margo príbehu tej Američanky, ktorá myslím v marci tohto roku zomrela. Tej Američanky, ktorú držali celých 18 rokov pri živote prístroje a jej bezcitní príbuzní. Už jeden jediný rok sa mi zdá byť ako strašne dlhá doba na to, aby som sa chodila do nemocnice pozerat' na svoju mamu, manželku, ako sa trápi, napriek tomu, že nie je pri vedomí, aspoň pri zjavnom vedomí. Ale 18 rokov? Neuveriteľné. Ak svojej fantázii popustím uzdu a zoberiem do úvahy fakt, že Amíci sa snažia robiť senzáciu takmer zo všetkého, tak snád' jej príbuzní kalkulovali aj s jej smrťou alebo prípadným nečakaným precitnutím z kómy. V každom prípade im to vyšlo. Pestovali si ju 18 rokov, hrôza! Vraví sa, že vedomie človeka je aktívne, aj keď telo zjavne naznačuje, že človek nič nevníma. Vedomie počuje, čo sa okolo neho deje. Škoda, že im ona sama nemohla povedať, čo si o tom myslí, ako sa cíti...

Tiež sa v diskusii k Monikinmu článku objavili názory, že ak chorý zotrúva na žive, v podstate nemá na výber, príbuzní sa o neho starajú, síce vidia jeho utrpenie, ale to utrpenie ich môže niečím obohatiť alebo naučiť niečomu. Čomu? Ak som sa pri čítaní diskusie „vžila do kože“ príbuzného, ktorý navštevuje v nemocnici beznádejne chorého otca, mamu, atď., nie som si absolútne istá, či by mi to niečo dalo do môjho života. Snád' len to, že takto dopadnúť nechcem, že by pre toho môjho príbuzného bolo asi najlepšie, keby už mal všetko za sebou. Z mojej tváre by nevyčítal ani zrnko nádeje na uzdravenie. Pretože by tam žiadna nádej nebola. Pri pohľade na umierajúceho blízkeho človeka ma napadlo, len to, nech už to má rýchlo za sebou. Keď si predstavím, aký pocit musí zažívať lekár, ktorý vie takmer na 100% predpokladať úspech alebo neúspech liečby, keď VIE, že chorému pacientovi nemôže pomôcť formou „vykúpenia“ z trápenia a bolesti, ale musí sa ho snažiť všetkými prostriedkami udržať pri živote. Pretože je zaviazaný Hypokratovou prísahou a Lekárskou etikou, ktorá mu nedovoľuje konať inak. A vtedy možno taký lekár cíti bezmocnosť, aj keď za ním stojí plnevybavená nemocnica. A z bezmocnosti sa veľmi ľahko môže „zrodiť“ zlosť, pretože tým, že zdanlivo predlžuje život pacientovi, iba oddaluje jeho smrť a tým zväčšuje jeho utrpenie. Preto asi rozumiem postoj a názorom Fonziho.

Musím však súhlasiť s diskutujúcimi, ktorí Monike oponovali, že sa eutanázia nedá porovnávať s krikom práve narodeného dieťaťa. Dieťa tesne po pôrode kričí/plače, pretože sa práve v tej chvíli nadýchlo vzduchu, dovtedy v tele matky dýchalo vodu (možno lekár-Fonzi nám to odbornejšie vysvetlí :-)) aj keď asi nebude pôrodník) a preto je to pre neho šok. Ale určite to nie je bolesť a utrpenie. Plakať prestane o krátku chvíľu. Dokonca matky na pôrodných stoloch sú za tento plač vďačné a v tej chvíli absolútne šťastné. Malé detičky plačú vždy keď im niečo je, či sú hladné, smädné alebo im je chladno. Nevedia rozprávať a krikom/plačom na seba jednoznačne upozornia.

Keď tak nad tým uvažujem, tak asi za jediný absolútne hlúpy dôvod na samovraždu považujem dobrovoľnú smrť z nešťastnej lásky. Toto nedokážem pochopiť. Určite sme všetci aspoň raz v živote boli zamilovaní tak, že sme si mysleli, že keď „táto láska skončí, tak neviem, ako budem žiť ďalej“. Ale vždy je prečo žiť. Vždy sa dá nájsť dôvod, aj malicherný, aby zdravý človek mal v konečnom dôsledku chuť v živote pokračovať. A

možno v depresii, v tej najneočakávanejšej chvíli vstúpi do života niekto, kto si nás zaslúži. A toto sú situácie, pre ktoré sa oplatí žiť a ktoré nás môžu niečomu naučiť. A z odstupom času môžeme hodnotiť naše čierne myšlienky o samovražde za absolútne hlúpe ... a sme vďační že sme prekonali „búrku“ a vyčkali na slnko.

Diskutovať o tom, či existuje „vôľa Božia“, je ako polemizovať, či existuje iná dimenzia, vyspelejšia civilizácia, či o tom, že veľké pyramídy v Gíze boli postavené do svojich vzájomných pozícií náhodne alebo kopírujú súhvezdie Orion na oblohe ... (ak si dobre pamätám meno tohto súhvezdia:-) a iné ďalšie otázky, ktoré nebudú nikdy zodpovedané a ani vyvrátené. Osobne si myslím, že je slabošské a alibistické hádzať zodpovednosť za svoje činy a rozhodnutia na „vôľu Božiu“. Existuje iba naša vlastná vôľa, ktorá by mala byť pre nás dôležitá. A náš vlastný vnútorný hlas, ktorý by sme mali počúvať. A samozrejme nechcem zabudnúť na zdravý „sedliacky“ rozum.

Jana Lukáčová

Nedeľa, 3. júla 2005, 15:04 (<http://jasama.hlava.sk/article.php?article=314>)